

ЗАКЛЮЧНИЙ ЗВІТ

про результати виконання регіональної програми розвитку малого та середнього підприємництва у Кіровоградській області на 2022-2024 роки

1. Основні дані

Регіональна програма розвитку малого та середнього підприємництва у Кіровоградській області на 2022-2024 роки (далі – Програма) затверджена рішенням обласної ради від 30 листопада 2021 року №193 (із змінами).

Для організації виконання та контролю за виконанням Програми видано розпорядження голови облдержадміністрації від 18 лютого 2022 року №87-р, яким визначено відповідальних виконавців Програми, механізм контролю за ходом її виконання і терміни звітності про хід виконання.

Метою Програми є створення сприятливих умов для активізації підприємницької діяльності, зростання інвестиційної діяльності та інноваційної активності суб'єктів господарювання, підвищення рівня конкурентоспроможності малого і середнього підприємництва, що забезпечить соціально-економічний розвиток області, підвищить рівень життя населення.

2. Виконання завдань і заходів

Реалізація регіональної програми розвитку малого і середнього підприємництва у Кіровоградській області на 2022-2024 роки впроваджувалася в умовах дії воєнного стану.

Одним із ключових напрямків, який реалізовувався у рамках Програми, була фінансова підтримка суб'єктів підприємництва, яка надавалася на конкурсних засадах через Регіональний фонд підтримки підприємництва в області (далі – РФПП).

Також, у рамках Програми реалізовано низку заходів відповідно до визначених пріоритетних цілей: фінансово-кредитної, інвестиційної, ресурсної та інформаційної підтримки, підтримки існуючої інфраструктури підтримки підприємництва та створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього підприємництва.

Фінансово-кредитна підтримка суб'єктів підприємництва здійснювалася відповідно до Порядку використання коштів для надання фінансової підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва через Регіональний фонд підтримки підприємництва у Кіровоградській області, затвердженого розпорядженням голови облдержадміністрації від 23 травня 2022 року №335-р (із змінами), та розпорядження начальника облвійськжардміністрації від 04 червня 2022 року №385-р, яким було затверджено Тимчасовий порядок використання коштів для надання фінансової підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва через Регіональний фонд підтримки підприємництва у Кіровоградській області на період дії воєнного стану (із змінами).

Протягом 2022 - 2024 років:

1) з місцевих бюджетів області на фінансування програмних заходів з підтримки малого та середнього підприємництва спрямовано понад 8,4 млн. грн.

2) суб'єктам малого та середнього підприємництва (далі – МСП) надано фінансову підтримку для реалізації 18 інвестиційних бізнес-проектів у сумі понад 3,6 млн. грн., у т. ч. 3,2 млн. грн. за рахунок коштів обласного бюджету і зворотної фінансової допомоги, наданої у попередні роки через РФПП та 0,4 млн. грн. – співфінансування інших місцевих бюджетів.

На конкурсних засадах було відібрано та профінансовано 18 інвестиційних бізнес-проектів, а саме:

16 - безвідсоткових кредитів на поворотній основі, які реалізуються у переробній промисловості (виробництва печива, хлібобулочних виробів), у галузях освіти (створення дошкільного навчального закладу, з застосуванням новітніх методів навчання дітей), легкої промисловості (придбання швейного обладнання для брендуння спортивного одягу), для модернізації та автоматизації виробництва меблів, сфери послуг (облаштування хостелу для внутрішньо переміщених осіб) тощо;

2 - часткова компенсація на безповоротній основі відсоткових ставок за користування банківськими кредитами на провадження бізнес-проектів з придбання обладнання для виробництва хлібобулочних виробів, крупи манної та запуску фасувальної лінії тощо.

У результаті їх впровадження планувалось створення 57 робочих місць, фактично протягом 2022-2024 років створено – 45;

3) регіональним відділенням Українського державного фонду підтримки фермерських господарств виділено кошти з державного бюджету на підтримку фермерським господарствам та іншим виробникам сільськогосподарської продукції у сумі 156,1 млн. грн.;

Крім того, проводиться інформаційна компанія щодо залучення суб'єктів підприємництва до державних програм, що допомагають зберегти бізнес, робочі місця,

У рамках проекту "Зроблено в Україні" в області реалізується ряд фінансових програм, спрямованих на стимулювання і розвиток виробничого сектору, зокрема вживаються організаційні заходи щодо залучення суб'єктів господарювання до участі у державних програмах "єРобота", "Доступні кредити 5-7-9%".

Протягом 2022-2024 років:

1) за державною програмою пільгового кредитування "Доступні кредити 5-7-9%" - державними банками-партнерами ("Укргазбанк", "Ощадбанк", "Державний експортно-імпортний банк") видано 1692 кредити на суму 4 млрд. грн.

В основному кредити бралися на придбання сільгосптехніки та обладнання, устаткування, поповнення обігових коштів; фінансування посівної компанії; рефінансування кредитів тощо;

2) програма "єРобота":

за напрямом "Власна справа" – 334 суб'єкти підприємництва, у тому числі 15 ВПО, отримали позитивне рішення на отримання грантових коштів у сумі 76,7 млн. грн. для створення власного бізнесу (розширення виробництва по виготовленню меблів, відкриття кав'ярні, створення кабінету первинної медичної допомоги, соціальної їдальні, придбання сучасного обладнання та приладдя для центру розвитку дитини, виробництво та продаж кормів для тварин, розширення виробництва домашнього текстилю тощо). У результаті реалізації проєктів було заплановано створити 670 нових робочих місць (у тому числі ВПО -27), фактично створено – 574;

за напрямом "Грант для ветеранів"– 33 суб'єкти підприємництва області отримали позитивне рішення на отримання грантових коштів у сумі 14,8 млн. грн. для створення власного бізнесу (виробництво меблів, створення тваринницького комплексу по вирощуванню свиней, вирощування овочевих культур, розширення власного швейного цеху, заготівля та реалізація деревного палива тощо). Фактично створено 56 нових робочих місць (100% від запланованої кількості).

Одним з пріоритетів у роботі облвійськкадміністрації є покращення бізнес-клімату, налагодження партнерських відносин між владою та бізнесом.

Протягом 2022 – 2024 років облвійськкадміністрацією проведено ряд заходів за участі підприємців області, зокрема:

зустріч керівництва облвійськкадміністрації з представниками бізнесу області з питань, пов'язаних із відновленням роботи та створення належних умов для економічної діяльності суб'єктів господарювання області, визначення шляхів врегулювання проблемних питань функціонування підприємств в умовах воєнного стану;

під егідою діяльності Регіонального офісу міжнародного співробітництва, організовано та проведено:

спільно з АТ "Укрсиббанк" та програмою USAID "Конкурентоспроможна економіка України" - івент для підприємців "Майбутнє будемо разом" де були представлені грантові можливості для представників середнього та малого бізнесу від USAID та обговорено питання трансформації економічної системи України у нову інноваційну економіку світу;

інформаційно-презентаційний захід за участі банківських установ на тему "Фінансова підтримка малих, середніх підприємств та релокованого бізнесу", з метою ознайомлення представників громад і підприємництва із можливими інструментами підтримки їх діяльності;

у рамках заходів до "Дня підприємця" кращим підприємцям області вручено відзнаки облдержадміністрації та обласної ради, обговорено актуальні питання здійснення підприємницької діяльності в умовах воєнного стану тощо.

Проведено бізнес-форум, де суб'єкти господарювання та початківці, у тому числі і внутрішньо переміщені особи, могли отримати практичні навички як оформити грантову заявку у рамках програми "єРобота", хто може подавати

заявки, з чого складається грантова заявка, планування бюджету проєкту, ознайомитись з формами фінансової підтримки, яка надається за рахунок коштів місцевих бюджетів та через РФПП.

Для налагодження постійного діалогу з суб'єктами підприємництва з жовтня 2024 року в області запрацювала ініційована Президентом України регіональна платформа "Діалог влади та бізнесу" в офлайн і онлайн форматах для комунікацій бізнесових кіл із місцевою владою.

Онлайн формат спілкування у рамках регіональної платформи "Діалог влади та бізнесу" дозволяє долучати до цього процесу максимальну кількість підприємців області та забезпечувати оперативний обмін інформацією.

У 2024 році проведено 10 зустрічей у рамках цієї платформи, під час яких розглядалися питання бронювання працівників та визначення підприємств критично важливими для функціонування економіки, забезпечення підприємств кваліфікованими спеціалістами, енергозабезпечення, зміни у податковому законодавстві, підвищення цін і тарифів та інші.

Проведено бізнес-форум "Український бізнес в умовах війни. Шлях до стійкості та Перемоги!", де обговорювалися питання щодо змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 2023 року №76, новації для бізнесу в підходах до бронювання працівників тощо.

У рамках реалізації проєкту "Зроблено в Україні" в області відкрито чотири офіси з підтримки бізнесу на базі Кропивницької, Олександрійської, Новоукраїнської та Голованівської філій обласного центру зайнятості.

Підприємці області мають змогу отримувати у цих офісах актуальну інформацію про урядові та регіональні програми підтримки українських виробників та умови участі у них тощо.

Для створення сприятливого середовища для розвитку малого та середнього підприємництва протягом 2022-2024 років впроваджувалися заходи щодо забезпечення регуляторними органами (облдержадміністрацією, обласною радою, райдержадміністраціями, органами місцевого самоврядування) принципів державної регуляторної політики, зокрема:

1) для представників органів місцевого самоврядування спільно з Дніпровським міжрегіональним відділом Державної регуляторної служби України у Кіровоградській області у режимі відеоконференції щорічно проводилися наради з питання забезпечення виконання органами місцевого самоврядування повноважень, визначених Законом України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності";

2) у рамках проведення заходів з відстеження дії регуляторних актів: організовано проведення перегляду рішень органів місцевого самоврядування. За результатами проведеної роботи переглянуто 116 регуляторних актів, з яких: 9 – втратили чинність, 23 – приведено у відповідність до вимог чинного законодавства, 83 – продовжують діяти без змін;

проведено заходи з відстеження результативності дії прийнятих регуляторних актів – розпоряджень голови облдержадміністрації (базових – 1; періодичних – 5).

На даний час діє 6 регуляторних актів – розпоряджень голови облдержадміністрації.

Дані регуляторні акти відповідають вимогам законодавства України та продовжують діяти.

Продовжується робота щодо інформаційно-консультативного забезпечення суб'єктів підприємництва.

На офіційних вебсайтах облвійськкадміністрації, департаменту економічного розвитку та торгівлі облвійськкадміністрації, "Кіровоградщина бізнесова" розміщено та постійно оновлюється актуальна інформація з питань організації, провадження та розвитку підприємницької діяльності, про підтримку бізнесу, у тому числі і внутрішньо переміщених осіб, у період воєнного стану, про державні програми, які направлені на відновлення, створення власного бізнесу, механізмів держаної підтримки, про форми фінансової підтримки, яка надається за рахунок коштів місцевих бюджетів через Регіональний фонд підтримки підприємництва в області тощо.

В області функціонують фонди підтримки підприємництва, які створені за участі органів місцевого самоврядування: Регіональний фонд підтримки підприємництва в області, міський фонд підтримки підприємництва в м. Олександрії, Центр підтримки підприємництва "BusinessKrop-HUB" у м. Кропивницький.

Представниками Регіонального фонду підтримки підприємництва в області (далі – РФПП) для суб'єктів підприємницької діяльності та початківців, внутрішньо переміщених осіб, організовано та проведено безкоштовні семінари, навчальні заходи спільно з підрозділами Кіровоградського обласного центру зайнятості - виїзні зустрічі "Відкритий діалог бізнесу і влади", зокрема, у Новоархангельській, Смолінській Устинівській, Кропивницькій, Маловисківській, Знам'янській територіальних громадах тощо.

На зазначених заходах для чинних та потенційних суб'єктів господарювання, у тому числі і внутрішньо переміщених осіб, могли отримати практичні навички як оформити грантову заявку у рамках програми "єРобота", хто може подавати заявки, з чого складається грантова заявка, планування бюджету проєкту, ознайомитись з формами фінансової підтримки, яка надається за рахунок коштів місцевих бюджетів та через РФПП.

РФПП та Кіровоградський обласний центр зайнятості підписали Меморандум про спільну підтримку бізнесу у приєднанні до політики "Зроблено в Україні".

У Кропивницькому діє веб- платформа "Діловий Кропивницький онлайн" (BusinessKrop-online), де суб'єкти господарювання міста отримали майданчик для популяризації і розвитку свого бізнесу, обміну досвідом і пошуку необхідної правової і професійної інформації.

Облдержадміністрація співпрацює з центром інформаційної підтримки бізнесу, який працює на базі Кіровоградської регіональної торгово-промислової палати за підтримки Європейського Союзу та ЄБРР в Україні у рамках Грантової ініціативи EU4Business, установою "Агенція регіонального розвитку Кіровоградської області",

Кіровоградською регіональною торгово-промисловою палатою для суб'єктів господарювання проведено, зокрема:

воркшоп "Експортне фінансування: доступні можливості та перспективи розвитку" за участі представників "Експертно-кредитного агентства";

жіночий бізнес-форум "Жіноче лідерство в часи викликів. Кіровоградщина";

експрес-опитування "Барометр бізнесу", що реалізується у рамках проекту "Підтримка інклюзивного економічного розвитку в Україні шляхом узгодження експортної стратегії з регіональним розвитком і ЦСР", що фінансується урядом Німеччини і здійснюється німецькою федеральною компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH у співпраці з Програмою розвитку ООН (ПРООН) в Україні;

робочу поїздку керівників низки агропідприємств з різних громад області до Чехії. Метою поїздки стало відвідування підприємств сільськогосподарського машинобудування Чехії, огляд техніки, що тут виготовляється, відвідування ключової виставки Центральної Європи MSV, що проходила у м. Брно та, як наслідок, зміцнення і підвищення продуктивності господарства.

За підтримки Агенції регіонального розвитку області проведено:

спекурс та креативний тренінг у Кропивницькому інституті "Університет сучасних знань". 28 студентів освітнього рівня бакалавр із Новомирогородської, Пантаївської, Олександрійської, Світловодської, Кропивницької громад отримали базові знання основ підприємницької діяльності;

2 інформаційно-консультативні кампанії та надана допомога Пантаївській громаді з підготовки заявки (подано проект, наразі триває процедура оцінювання) для участі у грантовій програмі "Кусаноне";

тренінг "Ресурсні можливості для молодих або починаючих підприємців, які працюють у Кіровоградській області". Учасниками були 48 осіб, з них 12 підприємців.

З метою сприяння розвитку бізнесу та створення нових робочих місць за участю міського фонду підтримки підприємництва у м. Олександрії проводяться інформаційно-навчальні заходи для підприємців та безробітних, а саме: інформаційні семінари із загальних питань зайнятості населення, тренінги з техніки пошуку роботи "Сучасні джерела пошуку роботи".

Протягом 2022-2024 років організовано та проведено ряд заходів за участі суб'єктів підприємництва.

Забезпечено презентацію інвестиційного потенціалу області у міжнародних заходах на території області та закордоном, зокрема:

представники Знам'янської, Кропивницької, Новоукраїнської, Олександрійської, Приютівської та Смолінської територіальних громад Кіровоградщини взяли участь у Форумі відновлення та Міжнародній конференції з питань відновлення України URC2024, які проходили у м. Берліні Федеративної Республіки Німеччина.

На Форумі Кропивницькою міською територіальною громадою презентовано актуальні проекти для забезпечення життєдіяльності територіальної громади;

представниками Світловодської міської територіальної громади взято участь в 11-ому випуску Європейського форуму міської стійкості (EURESFO) в місті Валенсія (Іспанія). Зазначений захід був спрямований на вирішення питань місцевого управління та планування ініціатив післявоєнного відновлення, а також на об'єднанні регіональних і міжнародних партнерів.

За сприяння Міністерства аграрної політики та продовольства України у рамках проекту "Зроблено в Україні" 15-16 серпня 2024 року в області (м. Кропивницький) був організований та проведений Агрофорум-2024, учасниками якого стали понад 300 аграріїв, фермерів та виробників з усієї України. У рамках заходу проходили зустрічі з представниками центральних органів влади України в рамках економічної платформи "Зроблено в Україні"

Під час роботи Агрофоруму-2024 відбулося шість панельних дискусій, де були обговорені найактуальніші питання розвитку аграрного комплексу та питання державної підтримки аграрного сектору, проблеми оподаткування, робота з зовнішніми ринками в умовах євроінтеграції, а також питання управління водними ресурсами та меліорації.

Працювала Виставка товаровиробників сільгосптехніки та обладнання, виробників добрив та засобів захисту рослин.

Вжито заходи щодо створення сприятливих і доступних умов для реалізації суб'єктами господарювання та громадськістю прав на отримання якісних адміністративних послуг.

В області діє 48 центрів надання адміністративних послуг (далі – ЦНАП) утворених органами місцевого самоврядування та 114 їх віддалених робочих місць.

У середньому, через ЦНАПи області надається 250 видів послуг, у тому числі, які є обов'язковими до надання та визначені розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 травня 2014 року №523-р "Деякі питання надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг" (зі змінами), а саме: власні послуги органів місцевого самоврядування, документи дозвільного характеру, реєстраційні послуги тощо.

Крім того, ЦНАПамаи області забезпечується прийняття інформацій про пошкоджене та знищене майно внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації (у тому числі від суб'єктів підприємницької діяльності).

В області на системній основі проводиться моніторинг стану забезпечення консультування адміністраторами ЦНАПів та надання допомоги громадянам у

внесенні даних до порталу "ДІЯ" для отримання послуги "єВідновлення" (державна грошова допомога на ремонт житла пошкодженого через бойові дії).

Так, протягом 2024 року до ЦНАПів області звернулося 352 особи, яким надано консультації щодо внесення відповідних даних та надано допомогу у внесенні 156 заявок, у т.ч. 11 заявок щодо майна, яке розташоване на території області.

3. Оцінка ефективності виконання

Протягом 2022 - 2024 років в області в основному забезпечено виконання заходів регіональної програми розвитку малого та середнього підприємництва у Кіровоградській області на 2022-2024 роки.

Надано фінансову підтримку 18 суб'єктам підприємництва на реалізацію інвестиційних бізнес-проектів, у результаті створено 46 нових робочих місць та ще буде створено 11.

Суб'єкти малого та середнього підприємництва, які отримали фінансову допомогу на реалізацію бізнес-проектів у попередні роки, сплатили податки до місцевих бюджетів у сумі понад 2,6 млн. грн., обсяг випуску продукції (товарів, послуг) ними становив 33,3 млн. грн.

За результатами рейтингу регіонів по бізнес-клімату станом на 01 жовтня 2024 року у порівнянні з 01 січня 2024 року Кіровоградська область має серед областей такі показники:

динаміка створення робочих місць - +10,8% (+ 17083 особи, 1 місце);

динаміка кількості активних суб'єктів господарювання, що сплачують податки - збільшилась на 3,1% (+1199 суб'єктів, 9 місце);

динаміка загальної суми сплачених податків і зборів сплачених суб'єктами підприємництва - збільшилась на 26,6% (+1 957 515 тис. грн., 12 місце);

зменшення кількості податкових перевірок - на 26,7% (- 66 од., 4 місце).

Завдяки вжитим заходам щодо забезпечення виконання вимог Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності" протягом 2022-2024 років облдержадміністрацією організовано та проведено перегляд чинних регуляторних актів, які видані регуляторними органами: облдержадміністрацією, райдержадміністраціями, органами місцевого самоврядування. За результатами проведеної роботи: переглянуто 122 регуляторних акта, з яких: 9 – втратили чинність, 23 – приведено у відповідність до вимог чинного законодавства, 89 – продовжують діяти без змін.

Працюють Регіональний фонд підтримки підприємництва в Кіровоградській області, Фонд підтримки підприємництва у м. Олександрії, установа "Агенція регіонального розвитку Кіровоградської області"; Центр підтримки бізнесу у м. Кропивницький, який створено у рамках Грантової ініціативи EU4Business за підтримки Європейського Союзу та ЄБРР в Україні, Центр підтримки підприємництва "BusinessKrop-HUB" у м. Кропивницький.

4. Фінансування

Для реалізації завдань Програми у частині надання фінансово-кредитної підтримки суб'єктам малого і середнього підприємництва залучалися кошти з різних джерел фінансування.

Протягом 2022 - 2024 років на фінансування видатків з підтримки підприємництва спрямовано кошти обласного, інших місцевих бюджетів та кошти від повернення суб'єктами МСП зворотної фінансової допомоги, наданої через РФПП у попередні роки, у сумі понад 3,6 млн. грн.

У рамках дії програми "єРобота" протягом 2022-2024 років прийнято позитивні рішення про надання гранту на створення або розвиток власного бізнесу 367 суб'єктам господарювання, грантова сума коштів склала 91,5 млн. грн.

5. Оцінка кінцевих результатів

Реалізація Програми мала позитивний вплив на розвиток малого і середнього підприємництва.

В області станом на 01 січня 2025 року за даними головного управління ДПС в області загальна кількість зареєстрованих суб'єктів МСП склала 61,2 тис. суб'єктів господарювання, що на 9,5% більше порівняно із відповідним періодом 2023 року (ФОП – збільшилося на 8,9%, малих – на 10,5%, середніх – на 30,5%).

Надходження до бюджетів усіх рівнів від діяльності суб'єктів малого і середнього підприємництва станом на 01 січня 2025 року становили 10,6 млрд. грн., що на 24,7% більше порівняно з відповідним періодом 2023 року.

Поточний стан розвитку малого і середнього підприємництва значною мірою визначається наслідками дії воєнного стану. Разом з тим, швидкі дії уряду та міжнародна підтримка дозволила нівелювати негативні наслідки війни.

6. Заключний висновок

Забезпечено виконання заходів регіональної програми розвитку малого та середнього підприємництва у Кіровоградській області на 2022-2024 роки.

Розпорядженням начальника обласної військової адміністрації від 27 листопада 2024 року №1172-р затверджено регіональну програму розвитку малого та середнього підприємництва у Кіровоградській області на 2025-2027 роки.
